

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

Τὸ στιχουργημα ποὺ ἀκολουθεῖ εἶχε κάποια διάδοση τὰ παλαιότερα χρόνια στὶς Στενιές καὶ ἴσως μερικοὶ τὸ θυμοῦνται ἀκόμη ἢ τουλάχιστον μόνο τὸν τίτλο. Τὸ ἔχει γράψει ὁ Δημήτριος Μιχ. Καϊρης (1878-1926), παλαιὸς καπετάνιος ἀπὸ τὰ Λάμυρα, ποὺ δὲν εἶναι ἄγνωστος ὡς στιχουργὸς μὲ θέματα ἀπὸ τὴ ζωὴ στ' ἀντρωπικά καράβια. Τρία ποιήματά του εἶναι δημοσιευμένα στὸ *Ἀνδριακὸν Ἡμερολόγιον*, ἔτ. 1926, σ. 40, 51 καὶ 61-62.

«Τὰ βάσανα τοῦ ναύτη» περιγράφουν μιὰ φοβερὴ φουρτούνα ποὺ ἀντιμετώπισε τὸ Α/Π «ΜΙΧΑΗΛ», τῆς ἐταιρείας Σταματίου Γ. Ἐμπειρίκου, στὸν Βισκαϊκὸ Κόλπο τὸ 1910 ἐνῶ ἔπλεε φορτωμένο ἀπὸ τὴ Μεσόγειο πρὸς τὸ Κόντινεντ. Ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς ὑπηρετοῦσε τότε ὡς ἀνθυποπλοίαρχος. Καπετάνιος ἦταν ὁ Νικολὸς Δ. Βούλγαρης ἀπὸ τὴ Χώρα καὶ γραμματικὸς ὁ Δημητράκης παπᾶ Σταμάτη Πολέμης ἀπὸ τὶς Στενιές. Οἱ δύο τελευταῖοι ἀναφέρονται στὸ κείμενο χωρὶς νὰ προσδιορίζονται.

Τὸ στιχουργημα παραδόθηκε προφορικῶς καὶ ἔτσι βρισκόμαστε κάπως μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ μορφή του. Σὲ ὀρισμένα σημεῖα τοῦ κειμένου (στίχοι 5, 17, 25, 27) οἱ διορθώσεις ἦταν ἀναπόφευκτες. Οἱ πολλὲς γλωσσικὲς –κάποτε καὶ μετρικὲς– τραχύτητες ποὺ ὑπάρχουν δὲν μποροῦμε νὰ γνωρίζομε ἂν ὀφείλονται στὸν ποιητὴ ἢ στὴν παράδοση.

Δημήτριος Ι. Πολέμης

*Τὸ ἐννιακόσα δέκα ἔντεκα τοῦ Γενάρη
τὸ Μπαίν Μπίσκυ θέλησε τὴ νιότη μας νὰ πάρει.
Ἦτανε μέρα σκοτεινὴ, μέρα φουρτουνιασμένη,
ὀγδόντα μίλια λείπαμε ἀπ' τὸ Λίζαρντ οἱ καημένοι.
5 Στὰ πρύμα ἀνεβαίναμε φανάρι γιὰ νὰ δοῦμε
κι –Ἄς Νικόλας βοηθός– τὸ Φάλμουθ ἴσως βροῦμε.*

- Τότ' ἔρχεται μιὰ θάλασσα τὴ γέφυρα μᾶς παίρνει,
 τὰ παραπέτα ἔσπασε, τὶ ἄλλο μᾶς προσμένει;
 Κι ὁ καπετάνιος φώναξε, «πρέπει νὰ τραβερσώσω,
 10 στ' ἀπελπισμένο πλήρωμα παρηγοριὰ νὰ δώσω».
 Κι' ὅταν ἐτραβερσώσαμε δὲν εἶδα ἄλλη χάρη,
 ὅλοι ἐπεριμέναμε τὸ χάρο νὰ μᾶς πάρει.
 Κι ὁ πρῶτος ὁ γραμματικός, «καρδιά, παιδιά», φωνάζει
 καὶ μὲ μεγάλη προσοχὴ τ' ἀμπάρια νὰ κοιτάζει.
- 15 Τότ' ὅλοι ἐταχθήκαμε στὴ χάρη τῶν Ἁγίων
 τῆς κάθε μάνας τὸ παιδί καὶ στὸν Θεὸν τὸν θεῖον.
 «Ἄη Νικόλα –εἶπαμε– βοήθα νὰ σωθοῦμε
 μὲ τὸ καλὸ στὴ χάρη σου ξυπόλητοι νὰ ῥθοῦμε».
 Τὰ ὄνειρα πὸν βλέπαμε ἦτανε τῆς φουρτούνας
- 20 κι ὅταν τ' ὁμολογούσαμε σηκώνονταν ὁ νοῦς μας.
 Κι ὁ Νικολὸς ὁ Βούλγαρος στέκετ' ἀπελπισμένος,
 πέρσι τὴν ἀρρεθῶνα του τὴ φόρεσ' ὁ καημένος.
 Εἴμεθα δέκα καὶ ἔννια καὶ τρεῖς οἱ παντρεμένοι
 κι ἄλοϊ σ' αὐτὸν πὸν καρτερεῖ, στὴ μάνα πὸν προσμένει.
- 25 Ὅλοι μας ἐπροσέχαμε τὴν ἀτμομηχανή μας
 μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ δύναμη, τοῦ μέγα λυτρωτῆ μας.
 Οἱ ναῦτες ἐπροσέχανε, δυὸ ἦταν στὸ τιμόνι,
 κι ὁ Ἅγιος Νικόλαος τὰ χέρια του ν' ἀπλώνει.
 Ἔνα ναυτάκι ἔμορφο στὴν Ἄνδρο γεννημένο
- 30 τραγούδι ὅπου ἔλεγε λυπητερό, θλιμμένο:
 «Νᾶχεν ἡ θάλασσα δεντρὶ νὰ πιάσω νὰ γλιτώσω,
 δίχως ἀσθένεια καὶ πληγὴ ψυχὴ νὰ παραδώσω».
 Ἡμέρα ἦταν, βράδιασε καὶ ἄλλη ξημερώνει
 καὶ τὸ ραγάνι κόπασε τὸ κῦμα του πνκνώνει.
- 35 Δὲν ἦτονε ἀμάρτημα ἡ νιότη μας νὰ σῆσει
 καὶ τὴ γλυκιὰ πατρίδα μας στὰ μαῦρα νὰ βουτήσει;

Δημήτριος Μιχ. Καίρης